

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğü Hakkındaki Farkındalık ve Bilgi Düzeyleri¹

Özge Nur Şahin², Fatih Koca³

Makalenin Türü: Sistematik Derleme ve Meta Analiz

Özet

Özgül öğrenme güçlüğü; özellikle okuma, yazma ve matematik gibi akademik alanlarda güçlükler yaşatan ve yaşam boyu devam eden gelişimsel bir bozukluktur. Yaşanan güçlükler öğrencilerin akademik başarısını olumsuz etkilemektedir. Öğrenme güçlüğüne akademik süreçlerde gözlemlenmesi okullarda görülme sıklığını artırmaktadır. Bu nedenle öğrenme güçlüğünde erken tanı ve uygun müdahale programlarının uygulanması önemlidir. Öğretmenler, özgül öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencileri tanıma ve destek sağlama konusunda önemli rol oynarlar. Erken dönemde uygulanan müdahale programları bireylerde öğrenme sürecinin daha hızlı ilerleyebilmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda özgül öğrenme güçlüğüne erken dönemde fark edilmesi büyük önem taşımaktadır. Ailelerin ve eğitimcilerin özgül öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerindeki yetersizlikler süreci uzatarak erken müdahale programlarının uygulanmasında gecikmeler yaşanmasına neden olmaktadır. Araştırmada yurt içinde ve yurt dışında uygulanan 32 çalışma incelenmiştir. İncelenen çalışmalar 2000- 2023 yıllarında yapılmıştır. Çalışmaların 20'sinin nicel araştırma, 6'sinin nitel araştırma ve kalan 6 araştırmanın ise karma yöntem kullanılarak yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerini ortaya koyan araştırmaları çeşitli yönlerden incelemektir. Bu çalışmada, ülkemizde ve dünyada yapılan araştırmaları derleyerek eğitimcilere yol göstermek hedeflenmiştir. İncelenen çalışmalarda; araştırmacı, araştırmacının amacı, araştırmanın gerçekleştirildiği ülke, araştırmanın yayınlandığı dergi, araştırma yöntemi, araştırma katılımcılarının özellikleri, araştırmanın bulguları ayrıntılı olarak tablolar şeklinde gösterilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin özgül öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin yetersiz düzeyde olduğu çalışmaların oranının yüksek olduğu görülmüştür. Özgül öğrenme güçlüğüne ilişkin farkındalık ve bilgi düzeyini artırmaya yönelik eğitim ve kaynaklara ihtiyaç duyulduğu vurgulanmaktadır. Literatür taramaları sonucunda; yapılan araştırmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Öğretmenlerin özgül öğrenme güçlüğüne dair bilgi ve farkındalık düzeylerini artırmak ve bu sorunu çözmek için gerekli aşamaların planlanması konusunda eksikliklerin devam ettiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özgül öğrenme güçlüğü, erken tanı, öğretmen, farkındalık, bilgi düzeyi

Teachers' Awareness and Knowledge Levels about Specific Learning Disabilities

Abstract

Specific learning difficulty is a developmental disorder that particularly affects academic areas such as reading, writing, and mathematics, and continues throughout life. The difficulties experienced negatively affect students' academic achievement. Observation of learning disabilities in academic processes increases the frequency of appearance in schools. Therefore, early diagnosis and implementation of appropriate intervention

¹ Bu çalışma 24. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Psikolojik Danışman, Trabzon, ozgenursahin14@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4513-2819, (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

³ Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, Trabzon, fkoca@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1503-0272

programs are important in learning difficulties. Teachers play a significant role in identifying and providing support for students with specific learning difficulties. Intervention programs which are performed in the early period enable the learning process to be able to progress faster in individuals. In this context, it is a great importance to recognize specific learning difficulties at an early stage. Inadequacy in knowledge level of families and educators about specific learning disabilities extends the process and causes delays in the implementation of early intervention programs. In the research, 32 studies implemented at home and abroad were examined. The studies examined were conducted between 2000 and 2023. It was concluded that 20 of the studies were conducted using quantitative research, 6 of them were qualitative research, and the remaining 6 studies were conducted using combined methods. The aim of this study is to examine research that reveals teachers' awareness and knowledge levels on learning difficulties from various perspectives. This study aims to guide educators by compiling research conducted in our country and worldwide. In the studies examined, the researcher, the purpose of the research, the country which the research was conducted, the journal in which the research was published, the research method, the characteristics of the research participants, and the findings of the research were presented in detail in tables. According to the research results, it is observed that the percentage of studies indicating that teachers have insufficient awareness and knowledge levels about specific learning difficulties is high. The need for education and resources to increase awareness and knowledge levels about specific learning difficulties is emphasized. In the light of literature scans; It seems that the conducted studies remain limited. It is concluded that there are still deficiencies in increasing teachers' knowledge and awareness of specific learning disabilities and in planning the necessary steps to solve this problem.

Keywords: Specific learning disabilities, early diagnosis, teacher, awareness, knowledge Level

1. GİRİŞ

Özgül öğrenme güçlüğü (ÖÖG) yaygın bir nörolojik bozukluk olup sıklıkla basit okumada zorlanma, aritmetik hesaplar ve matematiksel işlemler yapmada yaşanan güçlükler ve yazılı anlatımda gerilikler yaşama ile kendini göstermektedir (Asfuroğlu ve Fidan, 2016). Özgül öğrenme güçlüğü normal veya normalin üstünde zekâ düzeyine sahip bireylerin akıcı okumada ve okuduklarını anlamada zorlanma, yazılı anlatımda zorlanma, aritmetik hesaplamalar ve sayısal akıl yürütmede zorlanma gibi öğrenme ve okul becerilerinde gözlemlenebilen güçlükler olarak tanımlanmıştır (APA, 2013). Özgül öğrenme güçlüğüne sahip olan bireylerde zekâ geriliği olduğu gibi bir yanılığa sahip olursa da böyle bir durum söz konusu değildir. Aksine bu bireylerde normal ya da normalin üstünde zekâ düzeyi görülmektedir. Bireyler, zekâ düzeyinde bir geriliğe sahip olmamasına rağmen öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları zorluklar neticesinde yaşıtlarına oranla daha düşük bir akademik başarı sergilemektedirler (Aksoy, 2019; Çoğaltay ve Çetin, 2020; Korkmazlar, 1999; Mert, 2019; Uçgun, 2003).

Özgül öğrenme güçlüğü olan çocuklar disleksi, disgrafi, diskalkuli olmak üzere 3 çatı altında sınıflandırılmaktadır. Disleksi, dil kazanımındaki yetersizlikler ve okuma güçlüğü olarak tanımlanmaktadır (Catts, 1989). Literatürde disleksi terimi konuşma, anlama ve dinleme

becerilerindeki yetersizlikleri kapsayacak şekilde geniş bir çerçevede kullanılmaktadır (Salman vd., 2016). Disleksiye sahip öğrencilerinin en zorlandığı konular akıcı okuma, akıcı konuşma ve okuduğuna anlamada yaşadığı güçlüklerdir (Saraç, 2014). Disgrafi, yazma becerilerindeki güçlükleri kapsayan bir tanım olup disgrafiye sahip olan bireylerde yavaş, yanlış ve eksik yazma gözlemlenmektedir (Bingöl, 2003). Öğrenciler okuma konusunda sorun yaşamasa bile okuduklarını yazma konusunda sorun yaşamaktadır. Disgrafiye sahip öğrencilerin yazma konusunda güçlükler yaşamaları hiçbir şey yazamamaları anlamına gelmemektedir. Burada kastedilen durum yazma çabası içerisindeki kişinin yazarken yaşatlarından; okunaklı yazma ve yazma hızı gibi konularda geri kalması ve zorluklar yaşamasıdır (Yıldız, 2013). Diskalkuli, matematiksel işlemler ve rakamlar gibi konularda yaşanan zorluklardır. Öğrenciler rakamları anlamada, kullanmada, dört işlemde ve sayısal mantık yürütmekte ve problem çözmekte zorlanmaktadır (Başar ve Göncü, 2018). Diskalkuliye sahip bireyler aritmetikte yer alan sembol ve terimleri algılamakta ve çarpım tablosunu ezberlemekte zorluk yaşamaktadır (Akın ve Sezer, 2010). Öğrenme güçlüğü çatısı altında alt kategorileri disgrafi, diskalkuli ve disleksiye bahsi geçen tüm bu güçlük yaşanan durumlar; eğitim- öğretim süreçlerinin büyük bir bölümünü kapsamaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin bu alanlarda yaşadıkları güçlükler öğrencinin doğrudan akademik başarısına etki etmektedir. Özgül öğrenme güçlüğü öğrencilerde düşük akademik başarıya neden olduğu belirtilmiştir (Aslan, 2015; Sakız vd., 2016).

Özgül öğrenme güçlüğü bireyin okuma, yazma, matematiksel işlemlerde zorluklar yaşanmasına sebep olduğu için öğrenciler doğru müdahale yaklaşımlarına tabi tutulmadığında akademik hayatlarında güçlükler yaşamaktadır. Bu durum öğrenme güçlüğü terimine hâkim olmayan çevreleri tarafından zekâ geriliği olarak tanımlanabilmektedir. Ancak bilinen bir gerçektir ki öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin bu alanlarda yaşadığı zorlukların kaynağı herhangi bir beyin hasarı, algısal bozukluk, beyin işlevsizliği ve gelişimsel afazi değildir (Shores ve Bender, 2007). Özgül öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin düşük akademik başarının yanı sıra düşük öğrenme hızı, derslere karşı ilgisizlik, iletişim bozuklukları, unutkanlık, özgüven eksikliği, düşük motor becerileri de gözlemlenebilmektedir (Çoğaltay ve Çetin, 2020). Öğrenme güçlüğüne sahip bireyler akademik alanda yaşanan güçlüklerin yanında sosyal alanda da birtakım güçlüklerle karşılaşabilmektedir. Bu bireyler akranlarıyla iletişim kurmakta zorlanabilmektedir. Özgül öğrenme güçlüğü sosyal ortamlarda düşünmeden hareket etme, uyarıları dikkate almama ya da fazla tepsi gösterme, çocuksu tavırlar gösterme, beden dilini

anlama veya kullanma konusunda güçlükler ile kendini göstermektedir (Aksoy, 2019). Bu bağlamda öğrenme güçlüğüne sahip kişiler çevresindeki bireylerle iletişimlerini sürdürmekte birtakım zorluklar yaşadığı söylenebilmektedir.

Özgül öğrenme güçlüğü, kendini genellikle akademik becerilerde fark ettiren bir bozukluk olduğundan dolayı tanılanması da bireylerin okula başladıkları dönemlerde gerçekleşmektedir (Cortiella ve Horowitz, 2014). Bireylere öğrenme güçlüğü tanısını genellikle 2.-3. sınıfta verilmektedir (Balıkçı, 2016). Öğrenciler çok farklı özellikler sergileyebilecekleri gibi benzer nitelikte özellikler de gösterebilmektedir. Bu öğrencilerde okuma, yazma ve sayısal işlemler gibi alanların en az birinde dil ve konuşmayla ilgili problemler, akademik güçlükler ve dikkat eksikliği gibi genel özellikler gözlemlenmektedir (APA, 2013). Tanısal olarak bu özellikler çocuğun okula ve derslere uyumunu etkileyecektir. Bu durum öğrencilerin erken dönemde tanılanması ve uygun müdahalelerle takip edilmesini gerekli kılmaktadır. Çocuğun güçlü ve güçsüz yönlerinin bilinmesi, varsa güçlük yaşadığı alanların erken dönemde tanımlanması ve müdahale edilip özel eğitime yönlendirilmesi; sosyal, duygusal ve akademik sorunlarında düzelmeye katkı sağlayarak çocuğun hayat kalitesini artırmaktadır (Dadandı ve Dadandı, 2015). Öğrenme güçlüklerinin erken tanılanması, eğitimsel ihtiyaçların tanımlanarak eğitim sürecinin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanması; bireylerin akademik ve sosyal başarısını artırmak ve onları sosyal hayata kazandırmak açısından büyük öneme sahiptir. Erken tanılama ve öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin fark edilmesi sürecinde öğretmenler de yer almaktadır. Özellikle öğrencilerin akademik hayata başladıkları ilk dönemlerde ortaya çıkan erken dönem belirtilerinin, okul öncesi dönemde öğretmenleri tarafından fark edilmesi bu sürece destek olacaktır (Aslan, 2015). Erken tanılama, öğrenme güçlüğü risk grubunda yer alan öğrencilerin erken deneyimlerini kolaylaştırmak için gerçekleştirilen müdahale stratejilerinin sağlanabilmesi için önemlidir (Doğan, 2012)

Öğretmenlik kutsal bir meslek olup öğretmenler, öğrencilerin akademik ve ahlaki gelişimi için önemli rol modellerdir. Öğretmen öğrencileri keşfeden, yönlendiren, eğiten, onların bilgi ve becerilerini geliştiren bir göreve sahiptir. Bu sebeple okul ortamlarındaki öğrenci ve öğretmen ilişkileri önemlidir. Öğretmenlere bu konuda ciddi sorumluluklar düşmektedir. Her öğrencinin öğrenme düzeyi, yeterlilikleri, becerileri ve güçlükleri kendine özeldir. Tüm bireylerde bireysel farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilerin güçlüklerini belirlemek ve erken tanıya yardımcı olmak da öğretmenlerin bir sorumluluğudur. Özgül öğrenme güçlüğüne tanılanması okula başlama dönemlerinde artmaktadır. Bu tanılarda öğretmen

gözlemlerinin rolü göz ardı edilemeyecek derecede büyüktür. Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler okuma, anlama, yorumlama ve matematiksel işlemler konusunda akranlarından geri kalabilmektedir (Yangın vd., 2016). Bu bağlamda okula başlayan öğrencileri gözlemlemek ve yaşadığı zorlukların nedenlerini anlayabilmek adına; öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkında yeterli bilgi birikimine sahip olmaları önemli hale gelmektedir. Öğretmenlerin bu konudaki farkındalıklarının ve bilgi birikimlerinin yeterli düzeyde olması; erken tanı ve erken müdahale ile öğrencilerin sosyal yaşama ve akademik ortama uyumunu kolaylaştıracaktır.

Öğrenme güçlüğü'nün dünyada ve ülkemizdeki yaygınlığı göz ardı edilemeyecek derecede yüksektir. Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış okul çağındaki çocukların DSM-V verilerine göre yaygınlık oranının %5 ile 15 arasında değişkenlik gösterdiği belirtilirken, yetişkinlerde öğrenme güçlüğü görülme sıklığı oranı %4 olarak bildirilmiştir (Akt. Aksoy, 2019). Ülkemizde tanılama aşamasındaki eksiklikler, sistemsel sorunlar ve eğitim imkanlarının yetersizliği gibi etkenlerden dolayı tanılama konusunda hatalı veriler elde edilebilmektedir. Resmi olarak tanı almış olan özel eğitim öğrencilerinin sadece %3 lük bir dilimini özgül öğrenme güçlüğü tanısı almış öğrenciler oluşturmaktadır (Melekoğlu, 2017). Öğrenme güçlüğü'nün yüksek yaygınlık oranı ve okul çağlarında görülme sıklığı göz önüne alındığında okullardaki tanılama süreçlerinin geliştirilmesinin ve desteklenmesinin gerekliliği görülmektedir. Özellikle eğitime başlangıç aşaması olan okul öncesi ve ilköğretim aşamalarında tanılama oranı yüksektir. Okul öncesi dönemde, öğrenme güçlüğü olan bireylerde gözlemlenebilecek erken tanı özellikleri bakımından risk grubundaki öğrenciler gözlemlenmelidir (Ertaş, 2022). Öğrenme güçlüğü tanısı genellikle ilkokul döneminde tespit edilse de okul öncesi dönemde erken dönem belirtilerini gösteren çocuklar; erken tanı ve tedavi için değerlendirilmektedir (Korkmazlar, 2008). Akdemir tarafından yürütülen çalışmada (2018), okul öncesi öğretmenlerinin, özgül öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin gösterebileceği erken dönem belirtilerine ilişkin bilgi düzeylerinin yüksek olmadığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin özgül öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerinde ve bu konudaki farkındalıklarında görülen eksiklikler erken tanı sürecini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum özgül öğrenme güçlüğüne sahip olan çocukların erken müdahale programlarından yararlanarak sürece adaptasyonu konusunda gecikmelere yol açacaktır (Altarac ve Saroha, 2007). Literatür değerlendirmeleri doğrultusunda öğretmenlerin öğrenme güçlüğü tanılama aşamasından başlayarak tüm süreçlerde önemli bir rolü olduğu görülmektedir. Öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin sosyal ve akademik süreçlere daha etkin katılabilmesi için öğretmenlerinin

öğrenme güçlüğü hakkında bilgi sahibi olması, tanılama kriterlerine hâkim olması ve uygulama aşamasında ihtiyaç duyacağı becerileri geliştirmiş olması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerini ele alan araştırmaları çeşitli yönlerden kapsamlı bir şekilde inceleyerek alana katkı sağlamaktır. Literatürde öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeyleri ve farkındalıklarının birlikte incelendiği başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma öğretmenlerin süreçteki kritik önemine dikkat çekmektedir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin yıllara göre dağılımları nelerdir?

2- Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin ülkelere göre dağılımları nelerdir?

3- Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin incelendiği makalelerin yayınlandığı dergiler nelerdir?

4- Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin incelendiği çalışmalarda katılımcı öğretmenlerin kademelerine göre dağılımları nelerdir?

5- Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeyleri ve farkındalıkları ile ilgili elde edilen bulgulardaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubunun tanımı, verilerin toplanması ve veri kaynaklarına ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarla çalışan öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeyleriyle ilgili yayımlanan makalelerin incelenmesi sırasında betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Betimsel içerik analizi yöntemi, belirli bir alandaki genel eğilimlerin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilen ve bu doğrultuda belirli bir alandaki nitel veya nicel çalışmaların derinlemesine incelenmesini kapsayan araştırma yöntemidir (Ültay vd., 2021). İncelenen çalışmalarda; araştırmacı, araştırmanın amacı, araştırmanın gerçekleştirildiği ülke, araştırmanın yayınlandığı dergi, araştırma yöntemi, araştırma katılımcılarının özellikleri, araştırmanın bulguları ayrıntılı olarak tablolar şeklinde gösterilmiştir. Literatürde yer alan ve araştırma verilerinin birincil kaynağı olan çeşitli dokümanların toplanması, incelenmesi ve analiz edilmesi amaçlandığı için verilerin analizi sırasında doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, belirli bir amaç etrafında yazılan

araştırmaları tarama, okuma ve değerlendirme işlemlerini içermektedir (Karasar, 2005). Makalelerdeki bulgular grafikler ve tablolar halinde sunulmuştur.

2.2. Verilerin Toplanması ve Veri Kaynakları

Çalışmada yararlanılacak araştırmaların belirlenmesi için Trabzon Üniversitesi Kütüphanesi Elektronik Veri Tabanı, APA Psycnet, ERIC, YÖKSİS Ulusal Tez Merkezi, DergiPark Akademik ve Google Akademik veri tabanlarında arama yapılmıştır. Literatür taramaları esnasında “öğrenme güçlüğü, öğretmen, bilgi düzeyi, farkındalık, disleksi, disgrafi, diskalkuli, learning disabilities, knowledge level, learning disorder, dislexia, awareness, dysgraphia, discalculia” anahtar sözcükleri ayrı ayrı ve bir arada kullanılarak taramalar gerçekleştirilmiştir. Mevcut tarama sonucunda 82 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar arasında 2000-2023 yılları arasında gerçekleştirilmiş ve güncel olması, makalelerin Türkçe ya da İngilizce yayınlanmış olması, katılımcılarının yalnızca öğretmenlerden oluşması dahil etme kriterlerine bakılmıştır. Literatür taramasında elde edilen araştırmaların başlık ve özet kısımları değerlendirilerek araştırmaya dahil edilme durumuna karar verilmiştir. Taranan araştırmalardan çalışmaya 32 makale dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen 32 araştırma Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Bilgi ve Farkındalık Düzeyleri ile ilgili Gerçekleştirilen Araştırmalar

Kaynak	Amaç	Araştırmanın Gerçekleştirildiği Yer	Yayınlandığı dergi	Araştırma Yöntemi	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
Dymock ve Nicholson, (2023).	Öğretmenlerin disleksi hakkında yeterli düzeyde bilgi ve özgüvene sahip olma durumlarına dair algılarını ölçmek amaçlanmıştır	Yeni Zelanda	Reading Research Quarterly	Nicel yöntem	594 okul lideri ve öğretim personeli (İlkokul ve ortaokul)	Öğretmenlerin, disleksik öğrencilere yardım etme konusunda kendilerine güven duydukları tespit edilmiştir. Öğretmen ve liderlerin kendilerine sunulan eğitim düzeyi ve kaynaklardan memnun olmadıkları belirtilmiştir.
Konuk Er, Arslantaş ve Kurnaz, (2023).	Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerini incelemek amaçlanmıştır.	Türkiye	International Journal of Educational Methodology	Nicel yöntem	Okul öncesi eğitim programı son sınıfta öğrenim gören 471 öğretmen adayı	Öğretmenlerin erken öğrenme güçlüğüne özelliklerini fark etme oranının yüksek olduğu belirtilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan bireylerin cinsiyetleri ve öğretmenlerinin bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.
Sivrikaya, (2023)	Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgilerini ve öz yeterliklerini tespit etmek amaçlanmıştır.	Türkiye (İstanbul)	Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Karma yöntem	2 resmi okul öncesi kurumundan 8 okul öncesi öğretmeni	Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan çalışma sonuçlarında öğretmenlerin çoğunun tanılama ve yönlendirme sürecinde eksik ya da hatalı bilgilere sahip olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin eğitim uygulamaları hakkında bilgi yeterlilikleri ölçüldüğünde; 4'ünün bu konuda yetersiz bilgiye sahip olduğu, 2'sinin konu hakkında bilgisi olmadığı ve 2'sinin doğru bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir.
Apak, (2022)	Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne sahip çocuklar hakkındaki farkındalıklarının saptanması amaçlanmıştır.	Türkiye (Aydın)	Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Nicel araştırma	1164 okul öncesi öğretmeni (281 kadın 9 erkek)	Okul öncesi öğretmenlerinin ÖÖG hakkındaki farkındalık düzeylerinin ölçüldüğü araştırmada öğretmenlerin farkındalık düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu görülmüştür (%66). Öğretmenlerin farkındalık düzeylerinin yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, mezun oldukları bölüm ve daha önce öğrenme güçlüğü hakkında bilgi sahibi olma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

						Öğretmenlerin farkındalık düzeyleri ve daha önce ÖÖG tanılı öğrenci ile karşılaşmış olma durumları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.
Ertaş, (2022)	Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Türkiye (Edirne)	Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Karma yöntem	295 okul öncesi öğretmeni	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkında sahip oldukları tanılama ve tedavi sürecine dair genel bilgilerin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkında kavram yanılgılarının olduğu ve bu konudaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.
Makgato, Leseşane, Kgari, Cekiso, Mandende, ve Masha, (2022)	Tshwane bölgesinde görev yapan ilkököl öğretmenlerinin disleksi hakkındaki bilgi ve farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Güney Afrika	African Journal of Disability	Karma yöntem	30 ilkököl öğretmeni	Araştırma sonuçları ilkököl öğretmenlerinin disleksi konusunda temel bir farkındalığa sahip olduğunu göstermiştir. Öğretmenlerin birçoğunun sınıflarındaki disleksili öğrencilere öğretim vermek için sınırlı stratejiler kullandığı bulunmuştur.
Karataş, (2021)	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin deneyimlerinden yararlanarak öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalıklarını ve öğrenme güçlüğüne sahip olan öğrencileri belirleme yollarını tespit etmek amaçlanmıştır.	Türkiye (Ordu)	Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü	Nitel araştırma	6 farklı okuldaki 30 sınıf öğretmeni (2020-2021 eğitim-öğretim yılında)	Sınıf öğretmenleri üzerine yapılan araştırmada öğretmenlerin genelinde disleksi (f= 29) kavramını tanımlamakta sorun yaşamadığı belirtilirken, disgrafi (f= 27) ve diskalkuli (f= 25) kavramlarını bilmedikleri belirtilmiştir. Bu bilgi eksikliğinin sebebi olarak öğretmenlerin aldığı eğitimin yetersizliği, ÖÖG yaşayan öğrencilerle karşılaşmama durumu ve hizmet içi eğitimlerin yetersizliği olarak belirtilmiştir.
Çoğaltay ve Çetin (2020).	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.	Türkiye (Siirt)	Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi	Nitel araştırma	2018- 2019 bahar döneminde çalışan 12 sınıf öğretmeni	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü kavramına yönelik eksik ve hatalı bilgilere sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin özellikle yönlendirme süreciyle ilgili kendilerini yetersiz hissettikleri belirtilmiştir. Öğretmenlerin, öğrenme güçlüğü kavramıyla ilgili yeterli düzeyde eğitim almadıklarını düşündükleri belirtilmiştir.

Kılıç ve Yangın, (2020)	Sınıf öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaşılabilecekleri yaygın gelişimsel bozukluk ve öğrenme güçlüğü türlerine dair bilişsel farkındalıklarını tespit etmek amaçlanmıştır.	Türkiye (Rize)	Education Sciences	Nicel araştırma	186 sınıf öğretmeni	Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin disleksi ve otizm konusunda bilgi sahibi oldukları ve bu konuda farkındalıklarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü ve yaygın gelişimsel bozukluk türleri hakkındaki öz yeterlik algılarının yetersiz düzeyde olduğu belirtilmiştir.
Öztürk, (2019)	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair yeterliliklerinin bazı değişkenler açısından farklılık oluşturup oluşturmama durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Türkiye (Afyonkarahisar)	Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi	Karma yöntem	140 ilkokul öğretmeni	Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerle ilgili bilgi düzeylerinin ve öz bildirimine dayalı sınıf içi uygulama süreçlerini yönetme becerilerinin ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir.
Alahmadi ve El Keshky, (2019)	İlkokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Suudi Arabistan	Journal of Educational and Development al Psychology	Nicel araştırma	78 okuldan 902 ilkokul öğretmeni	Araştırma sonuçlarına göre katılımcı öğretmenlerin bu konuda yetersiz bilgi düzeyine sahip olduğuna vurgu yapılmıştır. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ile yaş ve mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına, sosyoekonomik durumları ve bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır.
Arabacı, (2018)	Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeyleri ve yeterlikleri hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Türkiye	Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Nicel araştırma	4 farklı üniversitede sınıf öğretmenliği programı 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 213 öğretmen adayı	Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adaylarının özgül öğrenme güçlüğüne ilişkin orta düzeyde bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının bilgi düzeyleri arttıkça öz yeterlik algılarının düştüğüne ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Cornoldi, Capodiec, Diago, Miranda ve Shepherd, (2018)	ABD, İspanya ve İtalya'da görev alan sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin tutum ve farkındalıklarının incelenmesi amaçlanmıştır.	İtalya. İspanya ve ABD	Journal of Learning Disabilities	Nicel araştırma	557 sınıf öğretmeni (İtalya'dan 240, ABD'den 84, İspanya'dan 233 öğretmen)	Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerinin yeterli olduğuna ulaşılmıştır. Araştırmaya sonuçlarına göre İspanyol ve İtalyan öğretmenler öğrenme güçlüğüne sahip çocukların duygusal ve davranışsal bazı sorunlar yaşayabildiğini savunurken ABD'li öğretmenler öğrenme güçlüğüne ilişkin duygusal ve davranışsal bozukluklara neden olabileceği konusuna karşı çıkmaktadır.
Kaçar, (2018)	Sınıf öğretmenlerinin gözlem ve deneyimlerine göre diskalkuliye ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.	Türkiye (Batman)	Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)	Nitel araştırma	79 ilköğretim öğretmeni	Araştırmada sınıf öğretmenlerinin diskalkulinin sebeplerine ilişkin kavram yanılgılarının olduğuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin diskalkuliye yönelik mesleki ve akademik bilgilerinin yetersiz düzeyde olduğu belirtilmiştir.
Sağır ve Bozgün (2018)	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.	Türkiye	In 2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies	Nicel araştırma	2016-2017 öğretim yılında görev yapan 153 sınıf öğretmeni	Lisans eğitimi kapsamında özel eğitim dersi alan öğretmenlerin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yaklaşımları konusunda daha yeterli oldukları tespit edilmiştir. Eğitim Fakültesi mezunlarının ve kadın öğretmenlerin kendilerini öğrenme güçlüğüne hakimiyet konusunda diğer öğretmenlere göre daha yeterli buldukları belirtilmiştir.
Kaçar, (2017)	Katılımcı öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerinin	Türkiye (Eskişehir)	Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi (Türkiye)	Nicel araştırma	Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görevli 334 Öğretmen	Araştırma sonuçlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

	çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.				(134 kadın, 200 erkek)	
Ghimire, (2017)	İlkokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.	Pakistan	Journal of Nobel Medical College	Nicel araştırma	150 ilkokul öğretmeni	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin %52,67'si kısmen, %47,33'ü ise yetersiz bilgiye sahiptir.
Yangın, Yangın, Önder ve Şavlığ, (2016)	Sınıf öğretmenliği lisans 4. sınıf öğrencilerinin ve öğretim görevlilerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin farkındalıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır.	Türkiye (Rize)	Education Sciences	Karma yöntem	122 lisans öğrencisi ve 5 akademisyen	Sınıf öğretmeni aday öğrencilerinin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Akademisyenler üzerine yapılan araştırma bulgularına göre rehberlik derslerini yürüten akademisyenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi sahibi olduğunu, onun harici akademisyenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi eksikliğinin yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir.
Kocsis, (2016)	İlkokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin farkındalıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır.	Kanada	Doktora Tezi/ Nipissing Üniversitesi	Nicel araştırma	143 ilkokul öğretmeni	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip bireylerdeki karakteristik özellikler ve sınıf içinde kullanılacak uygulamalar konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olduğu ancak öğrenme güçlüğüne dair risk faktörleri hakkında sınırlı bilgiye sahip olduğu belirtilmiştir.
Shukla ve Agrawal, (2015)	İlkokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin farkındalık düzeyleri ve eğitimde fırsat eşitliği üzerine değerlendirmeler yapılması amaçlanmıştır.	Hindistan (Haridwar)	Online Journal of Multidisciplinary Research	Nicel araştırma	68 ilkokul öğretmeni (kura ile belirlenen 15 okul)	İlkokul öğretmenlerinin farkındalık düzeylerinin düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Özel eğitim, rehabilitasyon ve kişiye yönelik tedavi yöntemlerinin ihtiyacı tespit edilmiştir.
Essa ve ElZeftawy (2015)	Öğretmenleri öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencileri değerlendirme ve destekleme becerileri ile bilgi düzeyleri açısından	Mısır	Journal of Nursing and Health Science	Nicel araştırma	476 öğretmen (Anasınıfı- ilkokul kademesi)	Araştırma sonuçlarına göre kırsal ve kentsel alanlardaki öğretmenlerin üçte birinin sırasıyla öğrenme güçlüğü hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin görev yaptığı coğrafi bölge türünün bilgi düzeylerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığına ulaşılmıştır.

	değerlendirmek amaçlanmıştır.					
Akçay, (2014)	Sınıf öğretmenlerinin okuma öğretiminde karşılaştıkları disleksili çocuklara ilişkin farkındalık düzeylerini ölçmek amaçlanmıştır.	Türkiye (İstanbul)	Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Nicel araştırma	Devlet okulunda çalışan 104 sınıf öğretmeni (74 kadın 30 erkek)	Öğretmenlerin disleksi alanında yeterli bilgi düzeyine sahip olmadığı, üst mercilerin de öğretmenleri bu konuda gerektiği kadar desteklemediği sonucuna ulaşılmıştır.
Shetty ve Rai, (2014)	İlkokul öğretmenlerinin disleksi bilgisini ve bilme düzeyini etkileyen değişkenleri değerlendirmek amaçlanmıştır.	Hindistan	Journal of Medical Science and Clinical Research	Nicel araştırma	32 farklı okuldan 314 öğretmen	Araştırmada 262 öğretmen disleksi teriminin farkında olduğu, sadece 3 öğretmenden birinin yeterli düzeyde disleksi bilgisine sahip olduğu ve bu oranın oldukça az olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin öğretim deneyimleri, eğitimleri, ÖÖG'li öğrenciye maruz kalma durumu ile bilgi düzeyleri arasında olumlu yönde ilişki olduğu belirtilmiştir.
Sawhney ve Bansal, (2014)	İlkokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerini değerlendirmek amaçlanmıştır.	Hindistan	Conference: International Education Confer'Education as a Right across the Levels	Nitel araştırma	Chandigarh okullarında görev yapan 50 ilkökul öğretmeni (5-10 yıl deneyimli)	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkında yetersiz bilgiye sahip olduğu ve sorunların teşhis edilebilmesi için yeni programlar ve çalıştaylar yapılmasının gerekli olduğu belirtilmiştir.
Washburn, Binks-Cantrell ve Joshi, (2014).	Öğretmen adaylarının disleksi hakkındaki bilgi tabanlarını ölçmek amaçlanmıştır.	ABD ve İngiltere	Dyslexia	Nicel araştırma	ABD'den 101 öğretmen adayı, İngiltere'den 70 öğretmen adayı	İki gruptaki katılımcılar ile yapılan araştırma verilerinin benzer doğru bilgiler sergilediği ve öğretmen adaylarının disleksi hakkında bazı yaygın yanlış bilgilere sahip olduğu belirtilmiştir.
Karadeniz (2013)	Sınıf öğretmenlerinin diskalkuli ile ilgili bilgi düzeylerini değerlendirmek amaçlanmıştır.	Türkiye (Giresun)	E-Journal of New World Sciences	Nitel araştırma	3 farklı ilköğretim kurumunda görevli 6 öğretmen (5.sınıf öğretmeni)	Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin diskalkuli terimini bilmedikleri, bu konudaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu belirtilmiştir.

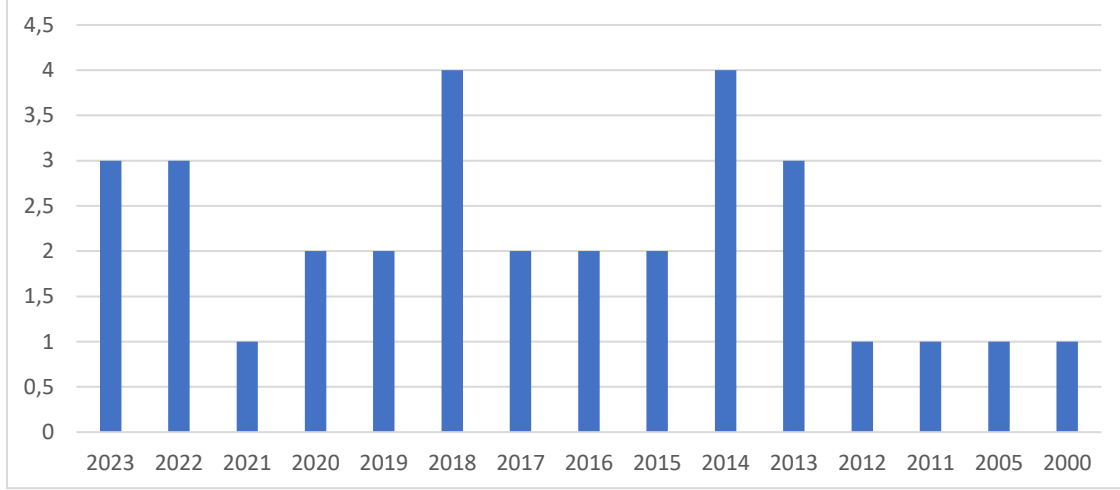
			Academy Social Sciences (Education Sciences)			Öğretmenler diskalkuli terimine hâkim olmadıkları için çocukları yanlış tanımlamakta olup diskalkuli şüphesi olan çocuklara “Tembel, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite, Öğrenme Güçlüğü” gibi kavramlarla yaklaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.
Doğan, (2013)	Öğretmenlerin disleksiye ilişkin bilgi düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır.	Türkiye (Kilis)	Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları Dergisi	Karma yöntem	48 öğretmen (24 Türkçe öğretmeni- 24 sınıf öğretmeni)	Araştırmada öğretmenlerin hiçbirinin disleksiye ilişkin bilgi düzeylerinin ölçüldüğü testten tam puan alamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada Türkçe öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin sınıf öğretmenlerine oranla daha yüksek seviyede olduğu belirtilmiştir.
Pop ve Ciascai (2013)	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne tanınması, türleri, sebepleri ve öğrenme güçlüğüyle ilgili yasalar hakkındaki bilgi düzeylerini incelemek amaçlanmıştır.	Romanya	Acta Didactica Napocensia	Nitel araştırma	Romanya'nın 6 bölgesinden seçilmiş 63 öğretmen	Araştırma sonuçları öğretmenlerin öğrenme güçlüğü çeken öğrencileri tanılama konusunda yetkin olduklarını göstermektedir. Araştırma katılımcıları, bu öğrenci kategorisine yeterli yardımı sağlamak için desteklenme ihtiyacı duyduklarını belirtmektedir.
Kakabaraee, Arjmandnia, Afrooz, (2012)	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü yaşayan çocukları belirleme konusundaki farkındalıklarını tespit etmek amaçlanmıştır.	İran (Kirmanşah)	Procedia-Social and behavioral sciences	Nitel araştırma	Kirmanşah ilindeki tüm ilkokullar 291 öğretmen (108 erkek 176 kadın)	Araştırma bulgularında öğretmenlerin %50 den fazlası öğrenme güçlüğüne doğasına uygun bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %90 dan fazlasının tanımlama konusunda kabul edilebilir bir yeteneğe sahip olmadığı ve öğretmenlerin cinsiyetleri ve eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Washburn, Joshi, ve Binks-Cantrel (2011)	Ortaokul öğretmenlerinin disleksi ve basit dil yapıları hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.	Amerika Birleşik Devletleri	Dyslexia	Nicel araştırma	185 K-5 seviyesi ortaokul öğretmeni	Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin disleksi hakkındaki temel kavramlara ilişkin bilgi eksikliklerine sahip olduğu ulaşılmıştır. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü fonolojik bir yetersizlik olarak değil de görsel işlemedeki bir yetersizlik olarak gördüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.
Yiğiter (2005)	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeyleri ile öğrenme güçlüğüne sahip çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır.	Türkiye	Yüksek Lisans Tezi / Marmara Üniversitesi	Nicel araştırma	164 sınıf öğretmeni (100 devlet okulunda, 64 özel okulda)	Sınıf öğretmenlerinin tanılama ve yönlendirme süreçlerinde bilgi eksikliklerinin olduğu, bu eksiklikleri gidermek için rehber öğretmenlerden destek aldıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin kaynaştırılmasına yönelik bilgi düzeylerinin, öğretmenin öğrenme güçlüğüne sahip bir yakınının olup olmama durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir.
Brook, Watemberg ve Geva, (2000)	Lise öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü ve dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna yönelik tutumları ve bilgi düzeylerini incelemek amaçlanmıştır.	İsrail (Holon)	Patient education and Counseling	Nicel araştırma	46 lise öğretmeni (25 akademik okul, 21 özel okul)	Lise öğretmenlerinin ÖÖG ve DEHB hakkındaki temel bilgi düzeylerinin her iki grup için de yetersiz düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin ÖÖG'li öğrencilere karşı tutumları değerlendirildiğinde özel kurumlarda çalışanların öğrencilere karşı tutumlarının diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere oranla daha hoşgörülü ve anlayışlı olduğu belirlenmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

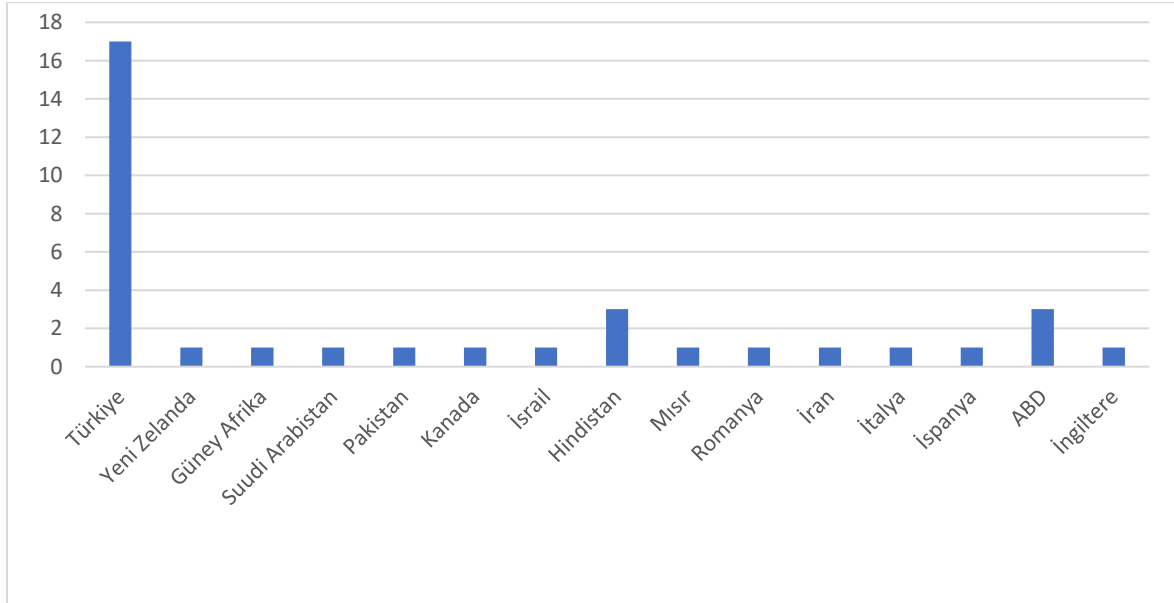
Şekil 1. Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi ve Farkındalık Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

Araştırmaların yıllara göre dağılımları değerlendirildiğinde çalışmaların 2011 yılından sonra arttığı görülmektedir. Araştırmada 2014, 2018 yıllarında 4 araştırmaya; 2023, 2022 ve 2013 yıllarında 3'er araştırmaya; 2020, 2019, 2017, 2016, 2015 yıllarında 2'şer araştırmaya; 2021, 2012, 2011, 2005, 2000 yıllarında 1 araştırmaya yer verilmiştir. 2011-2023 yılları arasında her yıl bu konuya dair araştırmalar bulunduğu belirlenmiştir.

3.2. Araştırmaların Ünelere Göre Dağılımı

Şekil 2. Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi ve Farkındalık Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Ünelere Göre Dağılımı

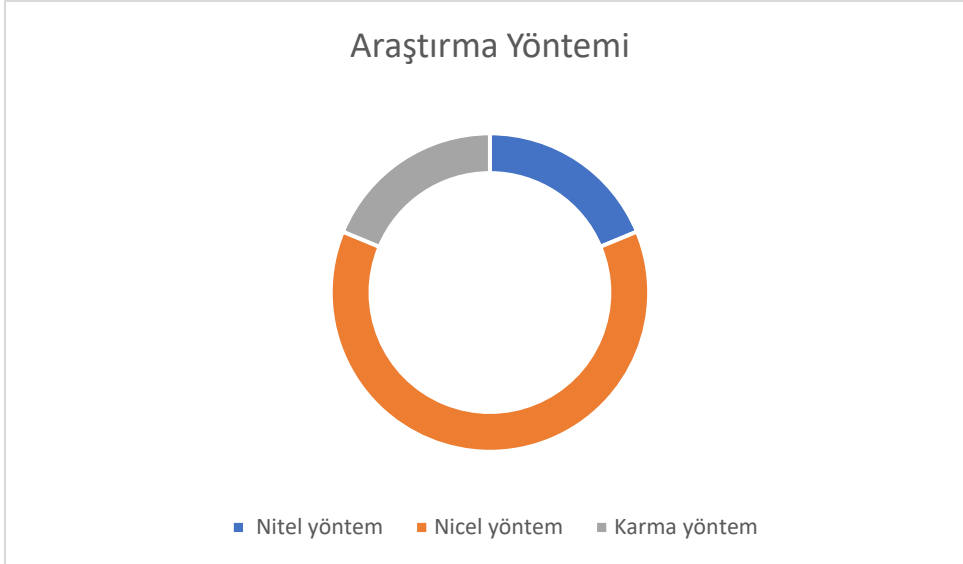
Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeyleri ve farkındalıklarının incelendiği araştırmaların yapıldığı ülkeler çeşitlilik göstermektedir. Farklı coğrafyalardan birçok ülkede öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve farkındalıklarını değerlendirmek amacıyla araştırmaların yürütüldüğü görülmektedir. Araştırmaların en sık görüldüğü ülkeler incelendiğinde en çok çalışmanın Türkiye (f=17), ABD (f=3) ve Hindistan'da (f=3) yapıldığı görülmektedir.

3.3.Araştırmaların Yayınlanmış Olduğu Dergiler

Literatür taramasının ardından çalışma kapsamına uygun araştırmalar raporlanarak Tablo-1 de belirtilmiştir. Konu kapsamında raporlanan 32 araştırma çalışması incelendiğinde bunların 8 tanesinin yüksek lisans 3 tanesinin doktora tezi 21 tanesinin araştırma makalesi olduğu görülmektedir. Araştırma makalelerinin yayınlandığı dergiler incelendiğinde 3 araştırmanın yalnızca öğrenme güçlüğüyle ilgili akademik yayınlar yapan dergilerde yayınlandığı diğer araştırmaların farklı konuları da içeren akademik yayınlar yapan dergilerde yayınlandığı görülmektedir. 1 makale sempozyumda,1 makale konferansta yayınlanmıştır.

3.4.Araştırmada Kullanılan Araştırma Yöntemlerin Dağılımı

Şekil 3. Araştırmada Kullanılan Araştırma Yöntemlerin Dağılımı

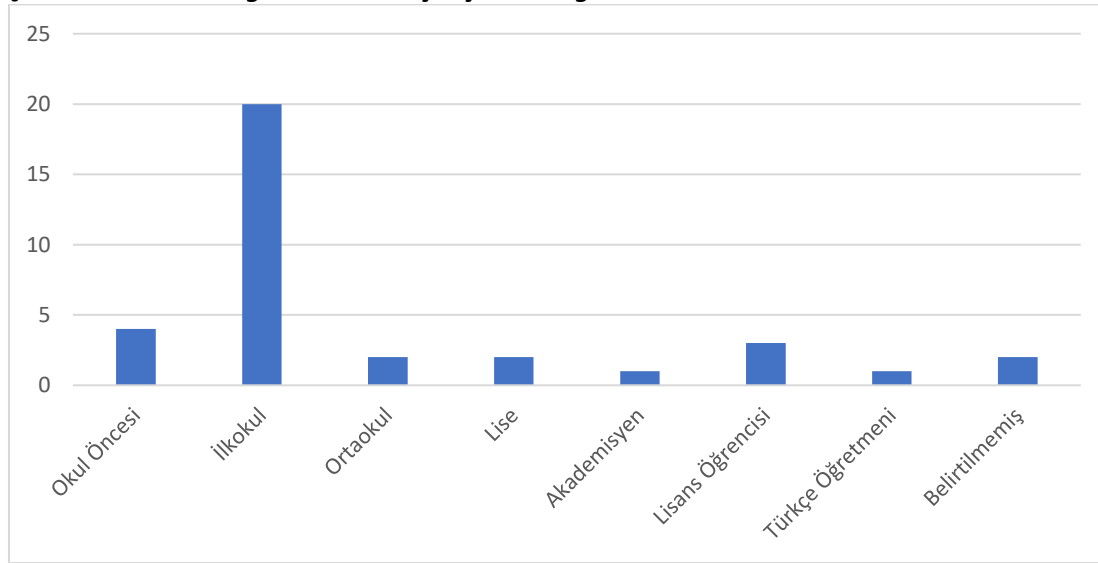

Araştırmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımları değerlendirildiğinde nitel, nicel ve karma yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda en sık kullanılan modelin nicel araştırma yöntemi (f=20) olduğu görülmektedir. Özellikle 2014-2018 yılları aralığında nicel araştırma yönteminin sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Son dönemlerde tercih

edilmeye başlanan bir diğer araştırma yöntemi de karma yöntemdir (f=6). Karma yöntem, tek bir yöntemin kullanılmasının eksik kaldığı yerlerde ve çalışmanın hem nitel hem nicel verilerin toplanmasını gerektirdiği durumlarda kullanılan daha nitelikli çalışmaların yapılabilmesi için kullanılmaktadır (Akt. Tunalı, Gözü ve Özen, 2016). Diğer araştırma deseninin nitel araştırma yöntemi (f=6) olduğu tespit edilmiştir.

3.5.Araştırmalardaki Katılımcı Öğretmenlerin Çalıştıkları Öğretim Kademelerine Göre Dağılımı

Şekil 4. Katılımcı öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kademeleri

Yapılan çalışmada öğretmenlerin çalışmakta olduğu eğitim kademesine göre katılımları incelendiğinde en çok ilkokul (f=20) öğretmenlerinin katıldığı araştırmanın bulunduğu görülmüştür. Çalışmada ilkokul kademesinde görev alan öğretmen sayısı 20, ortaokul kademesinde 2, lise kademesinde 2, okul öncesi kademesinde 4 araştırmaya ulaşılmıştır. Araştırmalardan 3 tanesinde katılımcılar öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından seçilmiştir. Yapılan çalışmada 2 araştırmada ise öğretmenlerin çalıştığı eğitim kademesinin belirtilmediği görülmüştür.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerini ortaya koyan çalışmaları çeşitli yönlerden incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda literatürde bu konu kapsamında yer alan çalışmalar taranmıştır. Taramalar sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve farkındalıklarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılan çalışmaların oranının yüksek olduğu görülmüştür.

Çalışmada taranan araştırmaların 2000-2023 yılları arasında yer aldığı göz önüne alındığında yıllar içerisinde bu sonucu destekleyen çalışmaların yapıldığı belirlenmiştir. Taranan çalışmaların Türkiye, Yeni Zelanda, İngiltere, Hindistan, Güney Afrika, İsrail, ABD, İran, Romanya, Mısır, İtalya, İspanya, Pakistan, Suudi Arabistan ve Kanada’da yapıldığı görülmüştür. Çalışmaların 20’sinin nicel araştırma, 6’sının nitel araştırma ve kalan 6 araştırmanın ise karma yöntem kullanılarak yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen makalelerde katılımcıların özellikle ilkökul kademesinde görev yapan öğretmenlerden oluştuğu tespit edilmiştir. Araştırmaların ortak amacı öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne ilişkin farkındalıklarını ve bilgi düzeylerini tespit etmektir. Araştırmalarda öğretmenlerin bilgi ve farkındalık düzeylerini ölçen 32 araştırma ele alınmıştır ve bu araştırmaların 19’unda bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu, 13’ünde ortalama ve ortalamanın üstünde bilgi düzeyine sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeyleri ortalama ve ortalamanın üstünde olduğu bulgular da bulunmaktadır ancak yeterli bilgi düzeyine sahip olursa da tanılama, yönlendirme, uygulama stratejileri gibi yönlerden bilgi eksikliklerinin hala devam ettiği görülmektedir. Araştırmalarda dikkat çeken bir unsur da ilerleyen yıllarda yeterli bilgi düzeyi sonucunu destekleyen çalışmaların oranları artmıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda öğrenme güçlüğü’nün yaygın bir gelişimsel bozukluk olmasına rağmen yeterince önemsenmediği, eğitim hizmetlerinin yeterince temellendirilmediği sonucunu düşündürmektedir. Öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin eğitim sürecinde desteklenmesi gereken öğrenciler olduğu bilinmektedir. Bu süreçte önemli rol oynayan öğretmenlerin yetersizlikleri büyük bir eksiklik olarak öğrencilerin yaşam kalitesini ve sosyal uyumunu etkileyecektir.

Öğretmenlerin bilgi düzeylerinin ve yeterliliklerinin ölçüldüğü araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkında yetersiz bilgiye sahip olduğunu düşünen araştırmalar bulunmaktadır (Sivrikaya, 2023; Ertaş, 2022; Ghimire, 2017; Kaçar, 2018; Sawhney ve Bansal, 2014). Buna ek olarak öğretmenlerin bilgi düzeyinin yeterli olduğuna dair araştırma bulguları da bulunmaktadır (Öztürk, 2019; Cornoldi , Capodiec, Colomer Diago, Miranda ve Shepherd, 2018). Farkındalık düzeyi ile ilgili yapılan araştırmalarda öğretmenlerin farkındalık düzeylerinin yüksek olduğuna ilişkin araştırmaların çoğunlukta olduğu belirlenmiştir (Apak, 2022, Makgato, Leseyane-Kgrai, Cekiso, Mandende ve Maska, 2022). Karatas, (2021) öğretmenlerin disleksi kavramına dair farkındalıklarının diskalkuli ve disgrafiye oranla çok daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Disleksi teriminin, diskalkuli ve disgrafi

terimine göre daha bilindik olduğunu belirtmiştir. Shukla ve Agrawal, (2015) ilkokul öğretmenlerinin farkındalık düzeylerinin düşük olduğunu bulgularken özel eğitim, rehabilitasyon ve kişiye yönelik tedavilere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin öğretmenlik deneyimleri, yaşları ile öğrenme güçlüğü arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve sosyoekonomik durumları (medeni hal, cinsiyet, çalışılan kurum) arasından anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır (Alahmadi ve El Keshky, 2019). Başka bir çalışmada; öğretmenlerin özgül öğrenme güçlüğü yaşayan çocuklarla gerçekleştirdiği uygulamalar ile mesleki tecrübeleri ve yaşları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu ancak tutumları ve bilgi düzeyleri ile ilgili negatif yönde bir ilişki olduğu belirtilmiştir (Essa ve ElZeftawy, 2015). Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve ilişkili olduğu değişkenler üzerinde yapılan çalışmalarda fikir ayrılıkları görülmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre; öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeyindeki yetersizlikler tespit edilmeli ve öğretmenlere öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerle çalışmaya yönelik destek ve müdahale programları uygulanmalıdır. Öğretmenlerin yetersizliğinin yoğun olarak belirlendiği alanlar; öğretmenlerin okul müfredatının öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere uyarlanması konusunda zorlanması ve öğretmenlerin bilgi eksikliğinden kaynaklı öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik doğru öğretim materyallerini seçememeleri olarak belirlenmiştir (Pop ve Ciascai, 2013).

Yapılan çalışmalarda katılımcı grubu olarak belirtilen öğretmen kitlesi okul öncesi öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, ortaokul ve lise bazında seçilmiştir. Okul öncesi dönemde ve ilkokul döneminde görevli olan öğretmenlere tanılama ve öğrenciyi destekleme noktasında önemli görevler düşmektedir. Bu doğrultuda bu kademelerde görevli öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olması önemli hale gelmektedir. Araştırma katılımcılarının rehber öğretmenlerden seçildiği araştırmalar sınırlıdır. Öğrenme güçlüğüne sahip olan öğrenciler için gerçekleştirilen süreçlerde sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin yanı sıra rehber öğretmenlerin de sürecin işleyişini kontrol etmek konusunda sorumlulukları vardır. ÖÖG'li öğrencilerin fark edilmesi sürecinde okul öncesi dönemde aileler rol alırken okul döneminde sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenler rol almaktadır (Akt. Çakmak, 2017). Okullarda öğrenme güçlüğüne tanılanması ve yönlendirilmesi sürecinde rehber öğretmenlere düşen görevler göz önüne alındığında bu alanda yapılan araştırmaların azlığı bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.

Öğretmenlerin bilgi düzeylerinin ve bilgi düzeyine etkisi olduğu düşünülen değişkenlerle ilişkisinin ortaya konulması amacıyla çeşitli ölçme araçları kullanılmıştır. Bu ölçme araçları genellikle araştırmacıların kendileri tarafından hazırlanmıştır. En sık kullanılan ölçme aracının nicel araştırma yönteminin bir deseni olan anket türü olduğu görülmektedir. Veri toplama araçlarının içerikleri hakkında yeterince doyurucu bilgilere yer verilmediği görülmektedir. Veri toplama araçlarının içeriklerinin detaylı olarak belirtilmemesi araştırmalar arasında yapılacak araştırmalara sınırlılık oluşturmaktadır. Öğretmenlerin bilgi ve farkındalık düzeylerinin neye göre ölçüldüğü hakkında ortak bir kriter olmaması da araştırmalar arasında yapılacak karşılaştırmaları zorlaştırmaktadır. Buna ek olarak araştırmalarda yaygın olarak nicel araştırma yönteminin kullanıldığı nitel ve karma yöntemin kullanıldığı araştırmaların daha sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve farkındalıklarını daha derinlemesine inceleme imkânı sunabilmesi açısından nitel ve karma yöntem ile yapılacak araştırmalar daha etkili olabilmektedir.

Araştırma makaleleri incelendiğinde çalışmaların çoğunun öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeyi hedeflediği görülmektedir. Öğretmenlerin bu konudaki farkındalıklarını ölçmeye yönelik çalışmalar sınırlı sayıdadır. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalıklarının düşük seviyelerde olması uygulama ve müdahale stratejilerindeki yetkinliklerini negatif anlamda etkilemektedir. Öğretmenlerin özellikle lisans dönemlerinde öğrenme güçlüğüne dair farkındalıklarının oluşturulması gerekmektedir. Öğretmen adaylarıyla eğitim süreçlerinde öğrenme güçlüğüne dair konunun uzmanları tarafından aktif görüşmeler yapılmalı ve bu konu kapsamında eğitim programları verilerek bilişsel farkındalık düzeylerini artırmaya yönelik planlamalar yapılmalıdır. Öğretmenlerin daha önce öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerle karşılaşmama durumunun bilgi düzeylerini olumsuz anlamda etkiledikleri belirlenmiştir (Apak, 2022; Karataş, 2021; Shetty ve Rai, 2014). Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adayları bir süpervizör eşliğinde özel öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin bulunduğu kurumlarda gönüllü çalışma, programlara katılma ve öğrencilerle bir arada bulunma konusunda teşvik edilebilir. Yapılan çalışmalarda öğretmenlerin bilgi düzeylerini artırmaya yönelik bir koçluk ya da eğitim desteği düzenlenmesine dair raporlar bulunmamaktadır. Dolayısıyla araştırmaların sınırlı kaldığı ve öğretmenlerin bilgi ve farkındalık düzeylerini artırmak ve ilerleyen süreçlerde bu sorunu çözmeye dair aşamaların planlanması konusunda eksiklikler bulunduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Asfuroğlu, B. & Fidan, S. (2016). Özgül öğrenme güçlüğü. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 38(1).
- Aslan, K. (2015). Özgül öğrenme güçlüğü'nün erken dönem belirtileri ve erken müdahale uygulamalarına dair derleme. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*.
- Akçay, D. (2014). *İlkokul 1-4. sınıf öğretmenlerinin disleksi ile ilgili farkındalık düzeylerinin incelenmesi*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 381736)
- Akdemir, Y. (2018). *Öğrenme güçlüğü: yeni mezun okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Akın, A., & Sezer, S. (2010) Diskalkuli: Matematik öğrenme bozukluğu. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 126-127, ss. 41-48.
- Aksoy, Ş. G. (2019). Yaşam boyu özgül öğrenme güçlüğü. *İKSSTD*, 11, 34-39.
- Alahmadi, N. A. & El Keshky, M. E. S. (2019). Assessing Primary School Teachers's Knowledge of Specific Learning Disabilities in the Kingdom of Saudi Arabia. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 9(1).
- Altarac, M., & Saroha, E. (2007). Lifetime prevalence of learning disability among US children. *Paediatrics*, 119 (1), 77– 83. <https://doi.org/10.1542/peds.2006-2089L>
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayımsal Elkitabı*, Beşinci Baskı (DSM-5) Tanı Ölçütleri Başvuru El kitabı, çev.Köroğlu,E. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Apak, Ö. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü hakkında farkındalıkları*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 765024)
- Arabacı, Ö. (2018). *Sınıf öğretmeni adaylarının özel öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerinin ve yeterlilikleri hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 503852)
- Balıkçı, Ö. S. (2016). Erken çocukluk döneminde öğrenme güçlüğü belirtileri. M.A. Melekoğlu ve O. Çakıroğlu (Ed.), *Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar içinde* (s.75- 97). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Başar, M., & Göncü, A. (2018). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüyle ilgili kavram yanlışlarının giderilmesi ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 185-206.
- Bingöl, A. (2003). Ankara'daki ilkokul 2. ve 4. sınıf öğrencilerinde gelişimsel disleksi oranı. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 56 (02),67-82.
- Brook, U., Watemberg, N., & Geva, D. (2000). Attitude and knowledge of attention deficit hyperactivity disorder and learning disability among high school teachers. *Patient education and Counseling*, 40(3), 247-252.
- Catts, H. W. (1989). Defining dyslexia as a developmental language disorder. *Annals of Dyslexia*, 39, 50-64 .
- Cornoldi, C., Capodiec, A., Colomer Diago, C., Miranda, A. & Shepherd, K. G. (2018). Attitudes of primary school teachers in three western countries toward learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 51(1), 43-54.
- Cortiella, C., & Horowitz, S. H. (2014). *The state of learning disabilities: Facts, trends and emerging issues*. New York: National Center for Learning Disabilities.

- Çakmak, Z. (2017). *Rehberlik ve araştırma merkezi personelinin öğrenme güçlüğü olan bireylerin değerlendirilme süreçlerine ilişkin görüşleri*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 463469)
- Çoğaltay, N., & Çetin, İ. (2020). Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğüne ilişkin yeterlilikleri: Nitel bir araştırma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 126-140.
- Dadandı, İ., & Dadandı, P. U. (2015). Özgül öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin bulunduğu sınıflarda derse giren Türkçe öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 509-532.
- Doğan, H. (2012). Özel öğrenme güçlüğü riski taşıyan 5-6 yaş çocukları için uygulanan erken müdahale eğitim programının etkisinin incelenmesi. (Yayımlanmış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Doğan, B. (2013). Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma güçlüğüne ilişkin bilgileri ve okuma güçlüğü olan öğrencileri belirleyebilme düzeyleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 20-33.
- Dymock, S., & Nicholson, T. (2023). Dyslexia Seen Through the Eyes of Teachers: An Exploratory Survey. *Reading Research Quarterly*, 58(2), 333-344.
- Ertaş, H. C. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 726142)
- Essa, H. A. E. E., & El-Zeftawy, A. (2015). Teachers' Knowledge, Attitudes and Reported Strategies to Assess and Support the Students with Learning Difficulties. *Journal of Nursing and Health Science*, 4(2), 79-92.
- Ghimire, S. (2017). Knowledge of primary school teacher regarding learning disabilities in school children. *Journal of Nobel Medical College*, 6(1), 29-35.
- Kaçar, E. (2017). *Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kaçar, H. (2018). *İlkokul öğrencilerinin matematik öğrenme güçlüğüünün sınıf öğretmenlerinin gözlem ve deneyimlerine göre incelenmesi*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 493092)
- Kakabaraee, K., Arjmandnia, A. A., & Afrooz, G. A. (2012). The study of awareness and capability of primary school teachers in identifying students with learning disability in the province of Kermanshah. *Procedia-Social and behavioral sciences*, 46, 2615-2619.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş Duygu, K. (2021). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Eğitimi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)
- Karadeniz, M. H. (2013). Diskalkuli yaşayan öğrencilere ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Education Sciences*, 8(2), 193-208.
- Kılıç, G., & Yangın, S. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü ve Yaygın Gelişimsel Bozukluk Türlerine İlişkin Farkındalıklarının İncelenmesi. *Education Sciences*, 15(2), 11-33.
- Kocsis, J. (2016). *Primary Teachers' Knowledge About Learning Disabilities* (Doctoral dissertation, Nipissing University, Faculty of Education)

- Konuk Er, R., Arslantas, S., & Kurnaz, A. (2023). Examination of Pre-School Teachers' Knowledge Levels of the Symptoms of Learning Disability According to Different Variables. *International Journal of Educational Methodology*, 9(1), 215-226.
- Korkmazlar, U. (1999). Özel öğrenme bozukluğu (öğrenme güçlükleri): Ben hasta değilim, çocuk sağlığı hastalıklarının psikososyal yönü.
- Korkmazlar, Ü. (2008). *Özel öğrenme güçlüğü Konferansı*. İstanbul.
- Makgato, M. M., Lesevane-Kgari, M., Cekiso, M., Mandende, I. P., & Masha, R. (2022). Evaluating the awareness and knowledge of dyslexia among primary school teachers in Tshwane District, South Africa. *African Journal of Disability*, 11, 807.
- Melekoğlu, M. A. (2017). Özel öğrenme güçlüğüne giriş. *Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar*, 15-47.
- Mert, Z. C. (2019). *Özgül öğrenme güçlüğü tanısı almış hastalarda duygusal zekâ düzeyleri, depresyon ve çoklu zekâ profillerinin ilişkisi*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 583744)
- Öztürk, Ş. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Uygulama Yeterliliklerinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 560819)
- Pop, C. F., & Ciascai, L. (2013). What do Romanian teachers know about learning difficulties. *Acta Didactica Napocensia*, 6(3), 11
- Sağır, Ş. U., & Bozgün, K. (2018). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilere yönelik yeterliklerinin farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi. In *2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies, ISAS2018-winter, Samsun, Türkiye*.
- Sakız, H., Sart, Z. H., & Ekinci, A. (2016). Öğrenme güçlüğünde yaşanan zorlukların eğitsel çerçevede incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40).
- Salman, U., Özdemir, S., Salman, A. B., & Özdemir, F. (2016). Özel öğrenme güçlüğü "Disleksi". *İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi*, 2(2), 170-176.
- Saraç, S. (2014). Okuma güçlükleri ve disleksi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34(1), 71-77.
- Sawhney, N., & Bansal, S. (2014). Study of awareness of learning disabilities among elementary school teachers. In *Conference: International Education Confer'Education as a Right across the Levels: Challenges, Opportunities and Strategies, New Delhi*.
- Shetty, A., & Rai, B. S. (2014). Awareness and knowledge of dyslexia among elementary school teachers in India. *Journal of Medical Science and Clinical Research*, 2(5), 1135-1143.
- Shores, C. & Bender, W. N. (2007). *Response to intervention: A practical guide for every teacher*. London: Corwin.
- Shukla, P., & Agrawal, G. (2015). Awareness of learning disabilities among teachers of primary schools. *Online Journal of Multidisciplinary Research*, 1(1), 33-38.
- Sivrikaya, O. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin özgül öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi ve öz yeterliklerinin incelenmesi*. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez No: 784755)
- Tunalı, S. B., Gözü, Ö., & Özen, G. (2016). Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması "Karma Araştırma Yöntemi". *Kurgu*, 24(2), 106-112.
- Uçgun, A. G. D. (2003). Türkçe öğretimi açısından özel öğrenme güçlüğü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 203.

- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Yangın, S., Yangın, N., Önder, V., & Şavlığ, A. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının ve öğretim elemanlarının çeşitli öğrenme güçlüklerine yönelik farkındalıkları. *Education Sciences*, 11(4), 243-266.
- Yığıter, S. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeyleri ile özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldız, M. (2013). Yazma güçlüğü (disgrafi) olan bir ilkökul 2. sınıf öğrencisinin el yazısı okunaklılığının geliştirilmesi: Eylem araştırması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4).
- Washburn, E. K., Binks-Cantrell, E. S., & Joshi, R. M. (2014). What do preservice teachers from the USA and the UK know about dyslexia?. *Dyslexia*, 20(1), 1-18.
- Washburn, E. K., Joshi, R. M., & Binks-Cantrell, E. S. (2011). Teacher knowledge of basic language concepts and dyslexia. *Dyslexia*, 17(2), 165-183.